

ብምክንያት መበል 59 ዓመት ዝኸሪ ምጅማር ብረታዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ፡

ብደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ /ደግሓኤ/ ዝወጸ፡

ውድባዊ መግለጺ፤

ህዝብታት ኤርትራ ኣብ ካልኣይ ኵናት ዓለም 1941 ጣልያን ተሳዒሩ ካብ ኤርትራ ተጸሪጉ ኣብ ዝወጸሉ ነጻን ልኡላዊትን ደሞክራሲያዊት ዝኾነት ሃገረ ኤርትራ ንምምስራት ዝተኻየደ ሰላማውን ሕጋውን ኣገባብ ቃልሲ ብልዕሉ-ሓያል ሃገር ኣሜሪካን መሻርኽታን መሳርሒኦም ዝኾነ ስርዓት ሃይለስላሴን መጀመርያ ማዕርነታዊ ተሳትፎ ብዘይብሉ ፌደራላዊ ምትእስሳር፡ ቀጺሉ ንሳውን እንተኾነት ብሓይሊ /ብዓመጽ/ ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ክትወድቅ ከም ዝገበሩ ርእሰ ግሉጽ ሓቂ እዩ።

ህዝብታት ኤርትራ ንፍትሓዊ ሕቶኦም 720 ዓመታት ዝኣክል ዘካየድዎ ሰላማውን ሕጋውን ኣገባብ ቃልሲ ከወጡትዎ ኣብ ዘይከኣልሉ ተገዲዶም ናብ ዓመጻዊ ኣገባብ ቃልሲ ክሰጋገሩ ባህርያዊ እዩ ነይሩ። በዚ ካኣዩ እቲ ብሓይ መስከረም 1961 ብተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝተኣወጀ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ ብውሑዳት ሓርበኛታት ብመሪሕነት ስዉእ ጅግና ሓምድ ኢድሪስ ዓዋተ ክሰላሰል ዝጀመረ ዕጥቃዊ ቃልሲ ሎሚ ንመበል 59 ዓመቱ ኢና እንዝኸር ዘለና። በዚ ታሪኻዊ ኣጋጣሚ ዚ እዛ ሽግ ናይ ሓርነት ዝተወላዓትላ ታሪኻዊት ባሕቲ መስከረም እዚኣ ሎሚ ኣብ ትሕቲ ከመይ ዝኣምሰለ ኩነታት ኮይና ኢና እነብዕላ ዘለና ምርኣይ ኣገዳሲ ይመስለና።

ህዝብታት ኤርትራ ብረት ኣልዒሎም ኣንጻር ጎበጥቲ ሓይልታት መግዛእቲ ክቃለሱ እንከለዉ፡ እቲ ብሰላማውን ሕጋውን ኣገባብ ከረጋግጽዎ ዘይካሉ ናይ ናጽነትን ሓርነትን ዕላማታት ክውን ክገብሩን፡ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ህዝብታታ እተውሕሱ፡ ብግዝኣተ ሕጊ እትግዛእን፡ ነጻን ልኡላዊትን ደሞክራሲያዊትን ሃገር ክምስርቱ እዩ ነይሩ ባህግታቶም። በዚ ኣቢሎም ካኣ ሃብትን ስልጣንን ሃገር ብማዕርነታውን ፍትሓውን ኣገባብ ኣብ ሞንጎ ህዝብታታን ዜጋታታን ዝመራቓሓ፡ ምስ ጎረባብታን ሕብረተ-ሰብ ዓለምን ብሰላምን ምክብባርን እትነብር ብልጽግቲ ሃገር ክትህልዎም እዩ ነይሩ ባህግታቶም እምበር፡ ካብ ቀጥታዊ መግዛእቲ ናብ ዘቤታዊ መግዛእቲ ክንሰጋገር ኢና ዝብል ትጽቢታት ፈጹም ክኣሰብዎ ዝኽእሉ ኣይነበሩን።

ጃንዳዊ ኣመራርሓ ህዝባዊ ግንባር ካብ ሃገራዊ ሓርበኛዊ ሓይሊ ናብ እስትራተጂካዊ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ክሰጋገር እዩ ዝብል ትጽቢታትውን ኣይነበርዎን። ካብ ድሕረትን ድኽነትን ሎሞዶ ጽባሕ ንናገፍ፡ ሰላምን ደሞክራሲን ረኽብና ነብስናን ሃገርናን ነማዕብል፡ ከም ፍጡራት ሰባት ክብሪ ረኽብና ከም ዓለምና ናብ ዝሓሸ ምዕባል ንሰጋገር ዝብል ትጽቢቶም ብጣዕሚ ልዑል እዩ ነይሩ። እቲ ሕሰም-መከራ ናይ ህዝብና ግን ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናኸፍኦ ኣሸንጻይዶ ናብ ምዕባል ገጸም ፍሕት ክብሉስ ከም ህዝቢ እናጸነቱ፡ ሃገር መንእሰይ ወሎዳኣ ከም ጊላ ንመላኽ ስርዓት ህግደፍ ከገልግል፡ ሓሲሙኒ እንተበለ ካኣ ሃገር ኩቦ ድርብዩላ ሃጽ ኢሉ ክጠፍእን ኣብ ቤት-ማእሰርታታት ክበልን ክማስንን ከኸውን ተገይሩ ኣብ ናይ ምብትታን ደረጃ ተሳጢሕና ህዝብን ሃገርን ንምድሓን ኣብ ኣፍ-ኣርክቡ ንርከብ ኣለና። እዚ ቀዳማይ ገጽ ናይቲ 730 ዓመታት ዝተኸየደ ዘቤታዊ መግዛእቲ ስርዓት ህግደፍ ናይ ሕሰም-መከራ ተሞኩሮ እዩ።

ካልኣይ፡ ኣብዚ ናይ ክልተ ዓመት ተሞኩሮ እቲ ዝሓሰመን ዝኸፍኦን ተሞኩሮ፡ ታሪኽ ነብሱ ይደግም ከም ዝባሃል እቲ ናይ ኣርባዓታትን ሓምሳታትን ናይ ጎበጣ ታሪኽ ሕጂ ብስርዓት ህግደፍን መሻርኽቲ ትምክሕታውያን ኢትዮጵያውያንን ብባርኸት ናይ ዞባውን ዓለማውያን ርእሰ-ሓያላን ሓይልታትን

ክድገም ላዕልን ታሕትን ጸፋዕፋዕ ምባሎም ክሳብ ክንደይ ደም ስውኣትና ክመራሳሕ ይግበር ምህላው ብጣዕሚ ዘሕዝን ክስተት እዩ። እታ ብከቢድ መስዋእቲ ደቃ ነጻን ልኡላዊትን ሃገር ዝኾነት ብሰላሕታ ወራር ብውሽጢ ውሽጢ ጥራሕ ዘይኮነስ ብቅሉዕ ኣብ ዋጋ-ዕዳጋ ወራዳ፡ ከምቲ ስርዓት ሃይለስላሴን ደርግን “ኤርትራ መሬታ እምበር ህዝባ ኣየድልዩናን እዩ” ተባሂሉ ህዝባ ክበርስ ዝተገብረ፡ ሕጂ ካኣ ኤርትራ መሬታምበር ህዝባስ ናቶም ከም ዘይኮነ ብሰንኪ “ወያነ ተፈንጨላ ዝነበረት ኤርትራ ሰኢናዮ ዘነበርና ኣፍደገ-ባሕርና ክንመልሶ ኢና፡ ህዝቢ ኤርትራ ን30 ዓመታት ዝተቐለሰሉ ነጻነት ንኮንቱ እዩ ነይሩ” ዝበሃለሉ ደረጃ በጺሕና።

ከምቲ “ዋና ከሕሰራ ጥሪት ዕዳጋ ነይትረክብ” ዝባሃል ብሰንኪ ናይ ሃገራዊ ሰራዝነት ኣንፈት ዝተኾልኮለ ውልቀ-መላኺ ስርዓት ህግደፍ ኤርትራ መዕንደሪ ናይ ወጻኢ ሓይልታት ኮይና ትርከብ ኣላ። ነዚ ሓደገኛ ናይ ክድዓት ተርእዮዚ ብኣግኡ ንምዕጻፉን ንምፍሻሉን ኣብቲ ቀንዲ ሕመረት ናይቲ ሽግር ዝኾነ ጃንዳዊ ኣመራርሓ ስርዓት ህግደፍን ብዋጋ ደምን ርሃጽን ጀጋኑ ሰዋኣትና ዝተረጋገጸ ሃገራዊ ነጻነት ኤርትራ ረገጸም ኣብ ዳግማይ መግዛእቲ ከእትውዎ ሃናናፍ ዝብሉ ትምክሕታውያን ሓይልታትን ብትኹረት ብምርኣይ ምቅላስ ከድሊ እዩ። እዚ ክዕወት ግን ብቐዳምነት ከምቲ “ወደን ከይሓምያስ ሰበይቲ ወደን” ከም ዝበሃል፤ ኣብ ውሽጥና ዘሎ በሰር ከየውጸእና ኣብ ካልእ ዘሎ በሰር ከነውጽእ ስለ ዘይንኸእል፡ እዚ ኣብ ሃገርና ዘንጸላሉ ዘሎ ከቢድ ሓደጋ እዚ ቀልጢፉ ክውገድ እንተዘይገበርና ኣብ ሃገርና ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብዚ ዞባዚ ዘላቂ ሰላም ሰፊኑ እዞም ህዝብታት እዚኣቶም ተደጋጊፎም ዝምዕብልሉ ዕድል እናጸልመተ ክኸይድ እዩ።

ሳልሳይ፡ ስርዓት ህግደፍ ንልዑላውነትና ኣብ ዋጋ-ዕዳጋ ኣእትዩ ብቐለሉ ከዐውቶ ኢሉ ዝሓዘ እስትራተጂ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያት ኢትዮጵያ ክተኣታቶ ብወግዒ ንዝገለጸ ተግባራዊ ንመግባር “ወያነ ንዝሓዘ መሬትና ብሓይሊ ክንመልሶ ኢና” ዝብል ሽፋን ተጠቒሙ ሕጂውን ከም ኣመሉ ዘይምኸኑይ ኩናት ከባርዕ እሞ ንህዝቢ ኤርትራ ንሓደጋ ብርሰትን ምብትታንን ከሳጥሕ ላዕልን ታሕትን ጸፋዕፋዕ ዝብሎ ዘሎ መላእ ህዝብታት ኤርትራን ተቐለሰቲ ሓይልታቶምን ክኹንንዎን ብትብዓት ክምክትዎን ዘለዎም እዩ። ነዚ ተግባራዊ ንመግባር ካኣ ደም ተቐውሞ ኤርትራ ነብሱ ወዲቡ ክቃለስን ምስ ኩሎም ንፍትሓዊ ሕቶና ዝድግፉ ሓይልታት፡ ብዞባ ይኹን ብዓለም ደረጃ ጥዑይ ዝምድናታት ክህልወና ጸዕርታትና ክብ ክነበል ኣለና።

ምስዚ ጉዳይዚ ብምዝማድ ኢትዮጵያውያን ኣሕዋትና ነዚ ኣጋጢሙዎም ዘሎ ፖለቲካዊ ቅልውላው ንምፍታሕ ከም ህግደፍን መሰልቶምን ዝኣመሰሉ መዕነውቲ ስርዓታት ጠብሎቕሎቕ ዝብልዎ ናይ ደገ ምትእትታዎት ነጻነም፡ ኣብ ነንሕድሕዶም ናብ ዓመጽ ካብ ዘምርሕ ኣገባብ ድሒኖም፡ ኩሎም ዝምልከቶም ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ስቪክ-ማሕበራትን ወልቀ-ሰባት ሃገራውያንን ወዘተ ማእከሎም ሕገ-መንግስቶም ገይሮም ኣብ መኣዲ ዘተ ክቐርቡን ጸገሞም ብሰላማውን ደሞክራሲያውን ኣገባብ ክፈትሑን ኢትዮጵያ ካብ ናይ ውድቀትን ምብትታንን ሓደጋ ከድሕኑን በዚ ኣጋጣሚዚ ሕጂውን ደጊምና ጸዋዒትና ነቐርበሎም።

ራብዓይ፡ ካልእ ሓደ ካብቲ ህጽጽ ተባራዒ እዋናዊ ሃገራዊ ጉዳይና ከምቲ “ኣብ ርእሲ-ዘላታ ተወሰኸታ” ዝብሃል፡ ኣብ ሃገርና ካብ ዝተደቆኑ ወዕውዓት ሕቶታት፡ ሓደ ንህዝቢ ዓለም ዘጽንት ዘሎ ሕማም ኮሮና ቫይረስ ኮቪድ 19 ስርዓት ህግደፍ ብውሽጢ ውሽጢ ሸፋፊ ክሓልፎ ዝደለ ዘሎ፤ ሕብረተ-ሰብና ክሳብ ክንደይ ተጸጊሙ ክንክን ስኢኑ ይሳቕ ምህላው ከይኣክል፡ ኣብ መላእ ሃገርና ጥሜትን ዓጸቦን ተሰፋሕፊሑ ህዝብና ናይ ምጽናት ሓደጋ የንጸላልዎ ምህላው ንምቅላሉ ዝግበር ጸዕርታት ልዑል ትኹረት ከንገብር ዝሓተና ምዃኑ ከንዝግዕ ኣይግባእን።

ሓምሻይ፡ ብሰንኪ ስርዓት ህግደፍ ቅኑዕ ቁጠባዊ ፖሊሲ ዘይምህላው፡ ዕቀባ ማይን ሓመድን ምግራብን ዘይምህላው፡ ኣብ ሕርሻ ሃገርና ኣብ ፍግራ-መሬትን ከባብያዊ ብርሰትን ንዘስዕቦ ጸገማት ምክልኻል ዘይምብቃዕ፡ ብዘበናዊ መሳርሒታት ዝደጋገፍ ስርዓት ዘይምህላው ነዚ ሕጂ ኣብ ዓለምና ብምዝባዕ ናይ ክለማ፡ ለብዘመን ዘጋጠመ ብርቱዕ ክራማት ዘስዓቦ ዕልቕልቕ ህዝብና ኣብ ጥሪትን ንብረቱ ሂወቱን ዝርካባ ሕርሻኡን ዘውርዶ ዘሎ ሓደጋታት ክሳብ ክንደይ ነቲ ብድሕረትን ድኸነትን ዛን ዛን ኢሉ ዘሎ

ሕብረተ-ሰብና ከሰዕቦ ዝኸኸል ጥሜትን ብርሰትን ብቐሊሉ ዝርእ ስለ ዘይኮነ ብልዑል ትኸረት ክረኣን ክንቃለሱን ዘለና ጸገም ሕብረተ-ሰብና እዩ።

ሻዱሻይ፡ እዋናውያን ሽግራት ሕብረተ-ሰብና ኣብዘም ጸገማት እዚኣቶም ጥራሕ ተሓጺሮም ጠጠው ዝብሉ ኣይኮኑን። እቶም ብኣሻሓት ኣብ ፎቓዶ ጎረባብቲ ሃገራት ተሰዲዶም ዘለዉ ዜጋታትና ብኮሮና ቫይረስ ክገጥሞም ንዝኸኸል ኣደጋ ንምክልኻል ኣብ ወጻኢ ዝነብር ህዝብና ክገብሮ ዝጸንሐን ዘሎን ምድግጋፍ ዝምስገን ኮይኑ፡ ሕጂውን እቲ ከጋጥሞም ዝኸኸል ዝግበዩ ኣደጋ ናይ ስደተኛ መሰሎም ንምስራዝ ዝኸይድ ዘሎ ውዲታት ንምግትኡ ልዑል መኸተ ዝጠልበና እዩ።

ኣብ መደምደምታ በዚ ኣጋጣሚ እዚ ከነመሓላልፎ እንደሊ መልእኽቲ፡ እዞም ኣብ ሃገርና ተደቂናም ዘለዉ እዋናውያን ተባራዕቲ ሽግራት ሕብረተ-ሰብና ኣንሳብን ንሓዋሩን ካብኡም ክንናገፍ እንተኾይና፡ ደምበ ተቓውሞ ኤርትራ ሕጂውን ከምቲ ካብ ነዊሕ ጊዜ ደጋጊምና ክንገልጸ ዝጸናሕናን ዘለናን፡ ዘለዎ ካልኣዊ ፍልልያቱ ካልኣዊ ቦታ ኣትሒዙ፡ ኩሉ ዓቕምታት ሕብረተ-ሰብና ተጠርኒፉ ክቃለስ ኣለዎ ንብል። እቲ ይኣክል እናበለ ብግቡእ ከይተወደበ ንበይኑ ንክልተ ዓመት ክሕንቡብ ዝጸንሐ ምንቅስቓስ ይኹን ፖለቲካዊ ኣይልታት ካብ ንኡስ መባእታዊ ናይ ምውህሃድ ደረጃ ሰጊሮም ብመትከላዊ ኣሰራርሓ ዝውደብን ዝምራሕን ወቓዒ ኣይሊ ክፈጥሩ ምእንቲ ኣብ ሓደ ሰፊሕ ሃገራዊ ግንባር /ጽላል/ ክጠራነፉ ኣለዎም ንብል።

እዚ ሰፊሕ ጽላል እዚ ውድብ ይኹን ሰቪክ ማሕበር፡ ውልቀ-ሰብ ዝጠራነፍሉን ኩሉ ከከም ዓቕሙን ክእለቱን ጸጸሩ ዝድርብዩሉ ሰፊሕ ህዝባዊ ምንቅስቓስ ኮይኑ፡ ብውሽጥን ብደገን ዓወት ህዝብና ንምቅልጣፍ ኣብ ኩሉ መዳያት ቃልሲ ልዑል ተርኡ ክጸወት ዝኸኸሎ እዩ። በቲ ካልእ ገጽ ካኣ እቲ ፖለቲካዊ ውድባት ነዚ ሰፊሕ ጽላል እዚ ኣብ ምዕዋት ኣገዳሲ ተረኣም ክጸወቱ ምእንቲ ናይ ገዛእ ርእሶም ውደባ ክህልዎም ስለ ዘድሊ ሰፊሕ ሃገራዊ ግንባር ናይ ፖለቲካዊ ኣይልታት ውዳብ ከረጋገጽ ይጽናሓሊይ ዘይበሃል እዋናዊ ሃገራዊ ዕማም ስለ ዝኾነ ንምዕዋቱ ክንንቃላቕስ ይህልወና።

ዕላማታት ባሕቲ መስከረም ብቓልሲ ህዝብታትና ክዕወቱ እዮም!

ውድቀት ንጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ!

ዓወት ንሓርነታዊ ቃልስና!

ሓደ መስከረም 2020፡